

KAPITTEL 6

Lokaljournalistens muligheter og utfordringer

Birgit Røe Mathisen

Professor, Nord universitet

Sammendrag: Et karakteristisk trekk ved den norske mediestrukturen er at den er desentralisert, med et høyt antall lokalmedier som publiseres spredt over hele landet. Også en stor andel av norske journalister jobber i lokale redaksjoner, eller har startet sin yrkeskarriere i slike. I denne artikkelen diskuteres lokaljournalisters muligheter og utfordringer. Artikkelen tar sikte på å belyse hvilken høvelighetslogikk som preger lokaljournalistikken, og hva erfaring fra lokaljournalistikk kan tilføre resten av journalistprofesjonen. Forfatteren diskuterer det doble oppdraget, krysspess og motstridende forventninger på den ene siden, men også den gode nærheten som gir tilgang, innsikt og tillit. Det empiriske grunnlaget er 28 intervju med lokale journalister og redaktører. Det teoretiske rammeverket er profesjons-sosiologi kombinert med institusjonell teori.

Nøkkelord: lokaljournalist, lokal journalistikk, profesjonsrolle, institusjon

Abstract: A defining feature of the Norwegian media landscape is its decentralization, with a wide range of local news media published throughout the country. Also, a substantial number of Norwegian journalists are currently working or began their careers in local media outlets. This article discusses the opportunities available to and challenges faced by local journalists. The aim is to explore the logic of appropriateness characterizing local journalism, and to discuss the value experiences from local journalism contribute to the profession in general. The author discusses the dual mission and contradictory expectations on the one hand, and the close proximity that provides access, trust and insight on the other. The empirical data contains interviews with 28 local journalists and editors. The theoretical framework is sociology of professions combined with institutional theory.

Keywords: local journalists, local journalism, professional role, sociology of professions, institutional theory

Sitering: Mathisen, B. R. (2022). Lokaljournalistens muligheter og utfordringer. I B. K. Fonn, E. L. Hovlid & B. R. Mathisen (Red.), *Presse, profesjon og politikk. Festskrift til Paul Bjerke* (Kap. 6, s. 137–157). Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.169.ch6>
Lisens: CC BY-ND 4.0

Innledning

«Vi er mye tettere på her, lokaljournalistikken kan være ganske tøff. Det er et poeng jeg synes altfor sjeldent kommer frem. Du skal ha sterk ryggrad som lokaljournalist»¹

Sitatet er hentet fra et intervju med lokalavisredaktør Hilde Lysengen Havro, i fagbladet *Journalisten*. Havro overtok redaktørstolen i avisa *Valdres* i desember 2020, etter å ha jobbet som journalist i *Nationen* i ti år. I intervjuet forteller hun om omlegging, digital vekst og tette relasjoner til lesere og brukere. Videre snakker hun om utfordringene ved å drive kritisk journalistikk i et lokalmiljø, når den man skriver kritisk om, «også sitter i foreldreutvalget med deg eller er trener på fotballaget til barnet ditt».

En stor andel av norske journalister er lokaljournalister, eller har vært det. Hovedvekten av norske journalister har vært innom en lokalredaksjon i deler av sitt yrkesliv, eller forblir lokaljournalister. Men tradisjonelt har lokaljournalistikken hatt mindre status enn den som utføres i de store riksmidlene (Hovden, 2008). Både i fagdebatt og forskning har lokaljournalistikken vært undervurdert og kanskje også oppfattet som annenrangs, ikke minst er den blitt kritisert for å være snill og konfliktsky. Men de siste årene har det skjedd en stor oppblomstring av forskningsbasert litteratur om lokaljournalistikk og lokaljournalistens profesjonsrolle, både nasjonalt (se blant Anna Olsen, 2018; Mathisen & Morlandstø, 2018; 2019; Skogerbø, 2020; Sjøvaag, 2018) og internasjonalt (Nielsen, 2015; Hess & Waller, 2017; Waschková Císařová, 2017; Ali, 2017; Nygren, 2020; Nygren & Tenor, 2020). Også i det offentlige ordskiftet og i fagdebatt har lokalmediene fått økt anerkjennelse og oppmerksomhet de siste årene.

«Lær av lokalavisene» skriver Paul Bjerke (2011, s. 132). I boka *«Journalistikkens vekst – og fall? Om journalistisk profesjonsmakt»* diskuterer han svakheter og utfordringer ved den journalistiske profesjonsmakta. Han tegner et ganske dystert bilde av en journalistikk under press

¹ <https://journalisten.no/avisa-valdres-hilde-lysengen-havro-innlandet/det-er-mye-toffere-for-journalister-i-et-lokalsamfunn-a-vaere-de-som-pusher-pa-enn-for-en-journalist-i-vg-a-pushe-pa-en-statssekretaer/464502>

av både økonomiske, teknologiske og ideologiske grunner. Han hevder at journalistisk maktarroganse har fjernet journalistikken fra det publikumet den selv mener å tjene, og dermed svekket dens legitimitet. Bjerke foreslår flere tiltak for å bøte på dette, og et av rådene er nettopp å lære av lokalmediene. Han mener lokaljournalister er mer ydmyke, tettere på sine lesere og bedre i stand til å skille mellom kritisk journalistikk og høflig journalistikk. I denne artikkelen skal jeg diskutere lokaljournalistens profesjonelle muligheter og utfordringer, med utgangspunkt i Bjerkes utsagn om å lære av lokaljournalister. Artikkelen bygger på flere tidligere intervjustudier med lokaljournalister. Hensikten er å belyse mitt eget materiale på nytt, med utgangspunkt i Bjerkes utsagn, ved å reise følgende problemstilling: Hvilken høvelighetslogikk preger lokaljournalistikken, og hva kan erfaringer fra lokaljournalistikk tilføre profesjonen for øvrig?

Et sentralt spørsmål er selvsagt om det i det hele tatt gir mening å snakke om lokaljournalistikk som noe særegent. Journalistikk er journalistikk, og lokaljournalisten utfører sitt arbeid gjennom de samme profesjonsnormene, etiske vurderingene og håndverksmessige grepene som alle journalister. Samtidig illustrerer intervjuet med sjefredaktør Havro i *Valdres* referert innledningsvis at lokaljournalisten møter noen spesielle utfordringer, i særdeleshet knyttet til nærhet til kilder og lokalsamfunn. Nærheten er både et gode og en svøpe, den gir både muligheter og utfordringer. På den ene siden kan det være vanskeligere å fylle det kritiske oppdraget i små og nære samfunn. Lokaljournalisten møter gjerne sterke forventninger fra samfunnet rundt om å ikke ramme sine egne. På den andre siden gir nærheten mange muligheter, i form av kunnskap, innsikt, tilgang og tillit. Lokaljournalisten kan slippe inn i rom der ingen andre får tilgang. Det er nettopp denne dobbeltheten jeg skal utforske i denne artikkelen.

Lokaljournalisten i forskninga

Men først et lite blikk på forskning om lokaljournalisten og lokaljournalistikk. Nielsen (2015) sier at mangel på forskningsmessig interesse for lokal journalistikk kan føre til en begrenset forståelse både av

journalistikk, mediebransje og lokalsamfunn, nettopp fordi så mye av journalistikken er lokal. Det gjelder i høyeste grad i vårt eget land. Norge blir ofte karakterisert som lokalavislandet framfor noen, med en rik flora av lokalaviser spredt utover det langstrakte landet vårt (Høst, 2005). Det gjelder både tradisjonelle aviser og nye, nettbaserte ultralokale etableringer (Halvorsen & Bjerke, 2019). Lokale medier har klart seg relativt bra til tross for mange år med mediekrise og nedbemanning, og framstår motstandsdyktige i ei tid der rammebetingelsene endres (Mathisen & Morlandstø, 2019; Hess & Waller, 2017).

Nielsen (2015) karakteriserer lokalmediene som nøkkelmedier, eller keystonemedier, fordi de har en grunnleggende rolle i å formidle lokal informasjon. Han vektlegger også den plassen de har i medieøkologien: Lokalmediene forsyner større medier med stoff og har dermed en betydning som strekker seg utover deres eget publikum. I norsk kontekst er lokalmediene beskrevet som ryggraden (Høst, 2005) og bærebjelken i den norske mediestrukturen. Nøkkelmedier, ryggrad og bærebjelke er begrep som gir assosiasjoner til en viktig, sentral kjernerolle. Lokalmediene anses som sentrale for å sikre lokaldemokrati, engasjement og tilhørighet i det enkelte lokalsamfunn (Skogerbø et al., 2021). I disse nøkkel- og ryggradsmediene finner vi journalister som fyller sin yrkesrolle som lokal journalist. Nøyaktig hvor mange de er, er vanskelig å anslå. Men hovedvekten av norske aviser er lokale, og en høy andel av de ansatte i *NRK* er ansatt ved distriktskontor. Vi kan dermed slå fast at erfaring som lokaljournalist er en beskrivelse som er dekkende for en stor andel norske journalister (Mathisen & Morlandstø, 2019).

I likhet med alle deler av mediebransjen har også lokalmediene gjennomgått en digital omveltning som har ført med seg fundamentale endringer i både teknologi, arbeidsflyt og rammevilkår (Mathisen, 2022). Likevel forblir lokalmediene en viktig ryggrad, og de lokale mediestrukturane har holdt seg bemerkelsesverdig stabile til tross for teknologiske og økonomiske endringer (Skogerbø & Karlsen, 2021, s. 99). Det norske folk er også mer villige til å betale for nyheter enn innbyggere i mange andre land (Newman et al., 2021). Flere nye forskningsbidrag er opptatt av profesjonsrollen som lokaljournalist i det digitale medielandskapet. Lamark og Morlandstø (2014, 2019a, 2019b) har forsket på hvordan digital

teknologi og endrede rammevilkår påvirker arbeidet for lokaljournalister. De har særlig fokusert på hva det betyr for den profesjonelle autonomien, og for relasjonen mellom journalist og kilder. De tegner opp noen interessante utviklingstrekk. I 2014 beskrev de den lokale redaksjonelle hverdagen som et mulighetenes tyranni: Alt var tilgjengelig, men arbeidet var preget av tidsnød og produksjonspress, og journalistene opplevde å være mannskap på ei skute uten styring. Fem år seinere fant de annen virkelighet, der lokaljournalistene fikk tid til å lære seg å bruke nye, digitale redskaper, og der de opplevde relativt stor grad av autonomi. Det gjaldt særlig knyttet til muligheten til å drive oppsøkende virksomhet ute i felt (Lamark & Morlandstø, 2019a, 2019b).

Deres funn står i kontrast til Jerónimo et al. (2020). I en studie fra Portugal finner de at bruk av digitale verktøy og sosiale medier fører til at lokaljournalister blir værende mer inne i redaksjonene og i mindre grad møter mennesker ansikt til ansikt ute på ulike arenaer i samfunnet. Jerónimo og hans medforfattere sier: «Local journalists are not always as available or as close to the community as they claim» (2020, s. 11).

Olsen (2018) konkluderer i samme retning i sin avhandling om norsk lokaljournalistikk. Basert på en intervjustudie med 16 journalister i 4 ulike redaksjoner finner hun at lokaljournalistikken er blitt mer sentralisert og skrivebordsbundet (s. 315). Olsens fokus er norske lokaljournalisters rolle i ei brytningstid mellom tradisjon og innovasjon, og hun utforsker hvilke spenninger digital transformasjon og økonomiske nedgangstider fører med seg. Hun finner at digitaliseringa har gjort lokaljournalistikken mer målbar og arbeidsintensiv. Det medfører også at autonomi og samfunnsnytte blir mindre bærende for praksis, og lokaljournalistikken blir mindre lokalt forankret. Olsen diskuterer også hvordan svekket lokal forankring og svekket profesjonstankegang røkker ved samfunnsrollen. Hun konkluderer med at dersom lokaljournalistikken skal ha en framtid, må den tydelig forankres i det lokale (s. 316).

Nygren (2020) er opptatt av profesjonsrollen for svenske lokaljournalister i den digitale transformasjonen, der medielandskapet fragmenteres og sosiale medier blir en viktig del av arbeidet blant annet som kilde til tips, ideer og dialog med publikum. Sosiale medier har også bidratt til at lokaljournalister har mistet monopolet på å fortelle de historiene

som holder lokalsamfunnet sammen. Nygren konkluderer med at det har skjedd en deprofesjonalisering der lokaljournalistikken er mindre lokalt forankret. Samtidig er den daglige dialogen med omverdenen blitt viktigere, både i digital og fysisk form. Her mener Nygren det ligger mange positive muligheter for lokaljournalistikken, der lokalmediene kan bli en node som kobler sammen alle de fragmenterte del-offentlighetene i lokalsamfunnet (Nygren, 2020, s. 215).

I flere land har det også blomstret opp en ny type lokaljournalistikk, i form av nye, digitale hyperlokale etableringer (Lindén et al., 2019; Nygren, 2019; Williams et al., 2015). Paul Bjerke har studert disse i den norske mediekonteksten, og finner sammen med kollega Halvorsen 67 hyperlokale nyetableringer, der nær en tredjedel er profesjonelle mediebedrifter med 3–6 journalister (Halvorsen & Bjerke 2019, s. 121). Slike nyetableringer gir også flere arbeidsmuligheter for lokaljournalister.

Teoretisk rammeverk: Institusjon og profesjon

I sitt avhandlingsarbeid *Refleks eller refleksjon – en sosiologisk analyse av journalistisk profesjonsmoral* anvender Paul Bjerke et institusjonelt perspektiv på journalistikken, i kombinasjon med profesjonssosiologi, og han argumenterer for at nyhetsinstitusjonens framvekst henger tett sammen med framveksten av den journalistiske profesjonen. Også i denne artikkelen anvender jeg institusjonell teori, kombinert med profesjonssosiologi, som analytisk rammeverk.

Journalistikken er en institusjonalisert praksis, en selvstendig del av samfunnet med sine egne normer og strukturer, og samtidig innrammet i journalistiske rutiner (Bjerke, 2009, s. 21). Bjerke sier journalistikken må analyseres som en selvstendig del av samfunnet, med egne handlingsnormer, strukturer og forståelsesformer. Institusjoner er utstrakte i tid og rom, de oppfattes både av medlemmer og andre å dekke bestemte behov, og de er sosiale handlingsmønstre som kan gjenkjennes på tvers av bedrifter og organisasjoner (Cook, 1998). Innafor enhver institusjon finnes en logikk som virker som en referanseramme for hvordan individer og institusjoner kan handle. March og Olsen (1989) beskriver dette som *logic of appropriateness*; regler og rutiner som definerer relasjoner mellom

roller. Bjerke (2009) har oversatt dette begrepet til *høvelighetslogikk* på norsk; hva som høver seg eller passer seg. Med det viser han til en handlingsforståelse blant aktørene i institusjonen basert mindre på rasjonelle overveielser enn på bevisste og ubevisste tilpasninger. Den journalistiske høvelighetslogikken omfatter de normer, verdier, oppfatninger og rutiner som preger det journalistiske arbeidet og de profesjonelle valgene og vurderingene journalister gjør. Høvelighetslogikk kan også forstås som taus kunnskap (Bjerke, 2009). Den danske forskeren Ørsten (2005, s. 21) har oversatt logic of appropriateness til *passendehedslogikk* på dansk, og beskriver med det de idealer, normer, regler, praksiser og rutiner som preger den daglige produksjon og konstruksjon av nyheter.

Innafor nyhetsinstitusjonen er det den journalistiske profesjonen som utøver, fortolker og iverksetter den journalistiske praksisen. Det bringer oss videre over til profesjons sosiologien. Denne artikkelen skal belyse profesjonsrollen som lokaljournalist. En rolle er summen av de normer og forventninger som knytter seg til en bestemt oppgave (Aubert, 1971, s. 46). Rundt en rolle ligger det en ring av forventninger som er knyttet til en oppgave. Yrkesrollen som journalist beskrives som et sosialt betinget sett av faglige standarder, yrkesetiske normer og sosiale atferdsmønstre som over tid skaper en kollektiv identitet (Ottosen, 2004, s 21). Med andre ord handler dette om hva det betyr å være journalist. Hva slags kollektiv identitet har journalister, og hvordan kommer dette til uttrykk? I denne teksten er jeg spesielt opptatt av hvordan lokaljournalister oppfatter sin yrkesrolle og identitet; hvilken profesjonell selvoppfatning legger de til grunn?

Journalistikk er også en skjønnsbasert profesjon; journalister gjør daglig en rekke valg og vurderinger der man bruker sin profesjonelle dømmekraft. Skjønn er en form for praktisk resonnering om hva som bør gjøres, der holdepunktene er svake (Grimen & Molander, 2008, s. 179). Freidson (2001, s. 23) definerer skjønn, eller discretionary specializations, som arbeidsoppgaver der skjønn eller vurderinger er nødvendig: «... tasks in which discretion or fresh judgement most often be exercised if they are to be performed succesfully». Ifølge Freidson er skjønn en type kunnskap som erverves via trening og erfaring, og han knytter det til både ferdigheter og taus kunnskap. Der det ikke finnes klare regler, må

profesjonsutøveren utøve skjønn. Innafor rammene av institusjonell teori får høvelighetslogikken; de normene, verdiene og rutiner som preger arbeidet, betydning for hvordan yrkesutøveren utøver det profesjonelle skjønn og de valgene som gjøres i det daglige arbeidet.

Datagrunnlag og metode

Denne artikkelen kan karakteriseres som en ny diskusjon basert på mitt eget gamle materiale. Jeg har utforsket lokaljournalisters profesjonsrolle, kollektive identitet og selvoppfatning i flere år, gjennom tre tidligere intervjustudier. Dette materialet favner i alt 28 intervju til arbeider som ble publisert i 2010, 2013 og 2014.² Informantene arbeider i ulike roller i lokale mediehus over hele landet, og materialet rommer intervju med både redaktører og journalister. Det kan selvsagt innvendes at materialet er gammelt, og det kan stilles spørsmål ved hvor gyldig det er i dag. Ikke minst har lokaljournalistikken gjennomgått store disruptive endringer som følge av digitalisering og ny teknologi. Dette har gitt nye rammevilkår for yrkesutøvelsen så vel som praktiske arbeidsprosesser, metoder og verktøy. Sosiale medier har transformert hele medieøkologien og er samtidig blitt en viktig del av det journalistiske verktøyet, både for å hente tips, være i dialog med publikum og som distribusjonskanal. Det journalistiske innholdet er blitt målbart på en helt annen måte enn for noen år tilbake (Olsen, 2018). Digital multikompetanse er blitt et viktig krav til lokaljournalisten. Mye innholdsproduksjon skjer dessuten på sentrale nyhetsdesker i mediekonsernene i stedet for i den lokale redaksjonen (Nygren, 2020, s. 160). Men til tross for slike fundamentale endringer vil jeg argumentere for at det likevel er noen grunnleggende sider ved yrkesutøvelsen, rolleforståelsen og den kollektive identiteten til lokaljournalisten som ligger fast, og er bestandig. Det gjelder blant annet nærheten til publikum, kilder, aktører og samfunn, som sitatet med redaktør Hilde Lysengen Havro i avisa *Valdres* illustrerer. I intervjuet fra 2020 problematiserer hun noen av de

2 De nevnte studiene favner også kvantitative innholdsanalyser av nyhetsinnhold i lokale medier, samt kvalitative tekstanalyser av lederartikler, og analyse av utvalgte caser. Disse inngår ikke som en del av materialet i dette kapitlet, analysene her er basert på de kvalitative intervjuene.

samme utfordringene knyttet til nærhetens dilemma som jeg har utforsket og diskutert i mine nevnte arbeider.

Som grunnlag for denne artikkelen har jeg gjennomgått mitt eget intervjumateriale på nytt, med hovedformål å identifisere muligheter og utfordringer i lokaljournalistrollen, og diskutere dette opp mot Bjerkes utsagn om å lære av lokalavisene. Denne analyseinngangen har ikke vært anvendt på materialet før, heller ikke et samlet og overordnet analytisk blikk på alle intervjustudiene. I diskusjonen trekker jeg også aktivt inn nyere intervjustudier med lokaljournalister, der den digitale dreininga er helt sentral. På den måten adresser jeg også den teknologiske og digitale utviklinga som har skjedd etter at mine intervju ble gjennomført.

Profesjonsrollen som lokaljournalist

Først skal jeg kort gi en beskrivelse av hva som preger profesjonsrollen som lokaljournalist. Som nevnt i innledinga er det grunn til å reise et kritisk spørsmål om vi i det hele tatt kan snakke om lokaljournalist som en særegen yrkesrolle. Journalister jobber i tråd med de samme profesjonelle normene og etiske retningslinjene, uansett størrelse på redaksjonen. Samtidig vil jeg argumentere for at det er noen særegne trekk ved rollen som også preger høvelighetslogikken i lokale redaksjoner.

Lokaljournalisten jobber ofte i små og mellomstore redaksjoner. Hun eller han er oftest allrounder, og sjeldnere spesialreporter som dekker kun et spesifikk tematisk område. I små lokalredaksjoner er arbeidsdelinga ofte knyttet til geografi, der hver journalist har ansvar for spesifikke kommuner. Redaksjonell spesialisering handler om det som skjer innafor et avgrenset område, uavhengig om det handler om politikk, næringsliv, kultur eller sport. Bredde og lokal aktualitet er viktige kvaliteter lokalt. Lokaljournalisten er en som kan litt om alt. Som en av informantene sier:

Vi er ei lokalavis og ikke ei næringslivsavis, og skal dekke alt. Vi kan selvfølgelig ønske oss økonomiske portretter og den typen stoff, men det må vi overlate til Dagens Næringsliv. Vi er nødt til å ha en bredde i utvalget totalt.

Redaksjonell arbeidsdeling er en del av høvelighetslogikken (Ørsten, 2005, s. 21), og i lokale redaksjoner er denne arbeidsdelinga knyttet til

sted eller kommuner, med allrounderen som et typisk trekk ved yrkesrollen. Nyhetsvurderinger gjøres ut fra geografi. Allroundrollen innebærer også at breddekompetanse blir viktigere enn spisskompetanse på et særskilt felt. En viktig kvalitet for lokaljournalisten er å kunne litt om alt, og ha evnen til å sette seg inn i ulike saksfelt og problemstillinger. Lokal kompetanse er dessuten en viktig kvalitet (Lamark & Morlandstø, 2019b, s. 188).

Det doble oppdraget

Et sentralt kjennetegn ved en institusjon er at både dens medlemmer og andre oppfatter at den fyller et bestemt behov i samfunnet (Cook, 1998, s. 65). Samfunnsoppdraget er grunnlaget for journalistikkens legitimitet. I alle intervjustudiene mine med lokaljournalister har jeg vært opptatt av hvordan de selv oppfatter journalistikkens samfunnsrolle. Her finner jeg en oppfatning av et todelt og til dels motsetningsfylt oppdrag, mellom lokal patriotisme og kritisk korrektiv. På den ene siden står avsløringsoppdraget og den kritiske rollen sentralt, tydeliggjort gjennom utsagn som «Vi skal ikke være noens klakkører». Journalistene ønsker å sette dagsorden og skape debatt. De er opptatt av å «være i forkant, fange opp, avsløre det som skal skje, før det skjer». «Det er viktig at vi som lokalpresse ikke skal være ukritiske eller nyttige idioter for noen», sier en av dem jeg har intervjuet. En annen beskriver oppgaven med løfte blikket og være kritisk til det som skjer i lokalsamfunnet. En informant påpeker at kritisk journalistikk også kan være forankret i patriotisme: «Vi har en viktig rolle som lokalpatriot. Men lokalpatriotisme er ikke blind patriotisme. Det ligger mye god patriotisme i å være kritisk», sier han. En annen sier: «Journalister flest er stort sett opptatt av samfunnsansvaret. Det er veldig mye i det. Journalister er opptatt av å sette fingeren på urettferdighet».

Samtidig påpeker flere at lokaljournalistikken også har en annen samfunnsrolle. De bruker begrep som å være «limet i samfunnet», være en «positiv bidragsyter». De mener lokaljournalistikken gir publikum en felles referanseramme og at de har en oppgave i forhold til identitet og tilhørighet. En av dem sier: «Vi bør også være flinkere til å fokusere på

at det er lov å ha suksess, det er lov å gjøre det bra og bli både millionær og milliardær, for den del». Flere av informantene mener de har en viktig oppgave med å tale det lille steds sak mot det sentrale maktapparatet. En av dem sier: «Vi skal være en forkjemper for regionen, tale dens sak og bringe det videre til sentrale myndigheter». En annen mener at det å bygge identitet i lokalsamfunnet er viktig for å ha et levende distrikt. En trekker også fram det å være positiv til at noe skjer, at lokalsamfunnet utvikler seg og at sysselsettinga øker. Slik kan lokaljournalistikken karakteriseres som en lokal institusjon med en selvoppfatning som handler om å tjene lokalsamfunnet, der identitetsbygging og lokalpatriotisme er sentralt. Engan (2016, s. 17) beskriver dette som «det andre samfunnsoppdraget», og mener det er denne formen for sosial meningsproduksjon lokaljournalistikken har best forutsetninger for å ivareta.

Høvelighetslogikken for journalister i lokale redaksjoner er altså preget av oppfatninga av det delte, og til dels motsetningsfylte, oppdraget, mellom det kritiske og det patriotiske. Det første er forankret i en lojalitet til profesjonen, der idealene handler om å avsløre og avdekke. Her er også uavhengigheta en viktig verdi; lojaliteten skal ligge hos leserne, ikke kildene eller mektige aktører i samfunnet. Profesjonsidealet, den kollektive identiteten, handler langt på vei om å være kritisk, uavhengig og undersøkende. Det andre er forankret i lojaliteten til lokalsamfunnet, og legger vekt på å heie fram lokale aktører som lykkes, og bidra til vekst, optimisme og positiv utvikling for stedet og regionen. Her er fellesskap og identitet til lokalsamfunnet viktige verdier. Denne oppfatninga av eget oppdrag og profesjonsrolle preger også bruken av det profesjonelle skjønnnet, og hvilke valg, vurderinger og prioriteringer lokaljournalistene gjør i sitt daglige, praktiske arbeid.

Utfordringer og muligheter

Lokaljournalistrollen har altså noen spesielle særtrekk knyttet til nærhet og at geografi blir et viktig prinsipp for redaksjonell arbeidsdeling. Oppfatningen av det delte oppdraget utgjør et sentralt utgangspunkt for profesjonsutøvelsen. Det gir både noen muligheter og utfordringer for lokaljournalisten i sitt virke, som jeg skal jeg utforske videre i artikkelen.

Vi begynner med utfordringene, og de mer krevende sidene ved profesjonsrollen som lokaljournalist.

Krysspress og forventninger

Lokaljournalisten er tett innvevd i strukturen eller samfunnet han eller hun jobber opp mot. Hun er kanskje bosatt der, har barn i barnehage og skole, som har venner og er med på fritidsaktiviteter. Hun har familie, og er kanskje nabo med rådmannen, og spiller sjette divisjons fotball sammen med direktøren for det lokale skipsverftet. Slike krysskoblinger og tette bånd kan utfordre journalistrollen og den kollektive identiteten. Ovenfor beskrev jeg det delte samfunnsoppdraget som en spenning mellom to lojaliteter. Lokaljournalisten møter ofte forventninger fra omverdenen om å utøve sin profesjonsrolle på en annen måte enn de profesjonelle idealene og normene tilsier. Det finnes mange eksempler på at lokaljournalister møtes med negative reaksjoner i lokalsamfunnet for negativ omtale av sine egne (Lamark & Morlandstø, 2002; Mathisen, 2010; 2013). De møter forventninger om å løfte fram positive hendelser mer enn å stille kritiske spørsmål til «sine egne». En av journalistene jeg har intervjuet, forteller:

Det er mange som ønsker og forventer at vi skal løfte fram ting som peker framover. Vi får en del tilbakemeldinger på at vi er for opptatt av det negative. En leser sa til meg en gang: Dere må skrive mer positivt, slik at ungdommen får lyst å flytte heim. For gjennom avisa får de jo inntrykk av at alt er så negativt.

Flere av informantene forteller om utsagn av denne typen, om å være en lokalpatriotisk samarbeidspartner for lokale aktører. I slike tilfeller blir lokaljournalisten tillagt et ansvar for utviklinga av lokalsamfunnet og sentrale lokale institusjoner. Det er mange som har meninger om hvilke saker som bør eller ikke bør komme på dagsordenen, og hvordan de vinkles. Flere studier viser at leserne ofte forventer en lokaljournalistikk som er patriotisk heller enn den som agerer som kritisk vaktbikkje (Ali, 2017; Costera Meijer, 2010). Lokale medier spiller en viktig rolle for å utvikle lokal identitet og tilhørighet. Lokaljournalistikken har også en tydelig

følelsesmessig komponent (Waschková Císařová, 2017), og det følelsesmessige aspektet bidrar til at denne typen forventninger artikuleres. Slike forventninger kolliderer imidlertid med de profesjonelle idealene om uavhengighet og kritisk gransking. Profesjonsrollen som lokaljournalist innebærer å balansere et krysspress av motstridende forventninger til rolleutøvelsen.

Nærhet og tette bånd kan gi utfordringer for den som skal være en kritisk gransker. Små lokale redaksjoner får ofte kritikk for å være for tett på den lokale makta, og ikke tørre eller makte å utfordre den. Flere innholdsanalyser viser også et relativt lavt omfang av kritisk og undersøkende journalistikk i lokale medier (Mathisen & Morlandstø, 2019; Mathisen, 2013). En av journalistene jeg har intervjuet, mener yrkesrollen som lokaljournalist er mer tøff og krevende enn å jobbe i en stor redaksjon. Vedkommende sier: «Det skal sterk rygg til for å klare å være kritisk til folk man også treffer på foreldremøter og i sosiale sammenhenger». Journalisten setter ord på akkurat det samme som *Varden*-redaktør Havro tok opp i intervjuet som innledet dette kapitlet. Lokaljournalisten har en annen nærhet til dem han eller hun er kritiske til, og må forholde seg til kildene i andre sammenhenger enn de profesjonelle.

Nærhet til kilder, institusjoner og samfunn gir utvilsomt utfordringer for den som skal fylle en uavhengig og kritisk profesjonsrolle som journalist. Kildene byr aktivt opp, og lokaljournalistene kan la seg føre. Nærheten kan utfordre det kritiske samfunnsoppdraget. Samtidig er det viktig å påpeke at dette også gjelder journalister i nasjonale redaksjoner. Kanskje spesielt spesialreportere som følger et særskilt felt eller temaområde tett, og der man får god kjennskap og relasjoner til kildene. Nærhetens dilemma handler ikke kun om geografisk nærhet. Det kan også handle om tematisk nærhet, og berører journalister i en rekke ulike redaksjoner. Fagpressen kan stå som et eksempel på det; fagpresseredaksjoner dekker et særskilt felt og er i mange tilfeller et organ for en spesifikk fagforening. Her er nærheten tematisk, ikke geografisk. I det digitale medielandskapet er dessuten publikum kommet nærmere alle journalister. Gjennom kommentarfelt og sosiale medier har publikum mange muligheter til å gi journalister tilbakemelding og kritikk i forhold til publiserte saker. Det minsker avstanden mellom redaksjonene og publikum.

Den gode nærheten

Nærheten byr uten tvil på en del dilemma. Samtidig gir den også et hav av muligheter og fordeler. Nærheten gir lokaljournalisten noen åpenbare styrker i sin profesjonsutøvelse. Lokaljournalisten har mange menneskemøter i sin arbeidshverdag. En av journalistene jeg har intervjuet, mener at det å ha evne til å komme i kontakt med folk er en viktig egenskap for en lokaljournalist. «En god lokaljournalist bruker ikke tøfler, men godt fottøy og er klar til å komme seg ut. Han eller hun har et godt kontaktnett og god evne til å komme i kontakt med folk», sier en annen. Lokaljournalisten driver ofte det som kalles for «shoeleather-reporting»: beveger seg ute i samfunnet og møter mennesker ansikt til ansikt, i motsetning til «desktop-reporting» (Nygren, 2014). De driver med utegående journalistikk heller enn skjermjournalistikk (Olsen, 2018). Digitaliseringa har ført til at flere journalister jobber inne i redaksjonen, med pc, telefon og sosiale medier som viktige redskap. De er «chained to their desks», slik Lee-Wright (2012, s. 22) beskriver det. Men lokaljournalister er fortsatt mye ute i felt, og opplever dette som et viktig aspekt ved den profesjonelle autonomien i jobben (Lamark & Morlandstø, 2019b). Dette er også et trekk ved hyperlokal journalistikk i andre europeiske land: Smyrnaiois et al. (2015, s. 181) finner at journalistikk ute i felt er essensielt for hyperlokale journalister, for å opprettholde nærhet og dialog med sitt publikum.

I mange tilfeller vil journalisten kjenne involverte aktører i en sak. Det kan selvsagt være utfordrende. Samtidig gir denne nærheten kunnskap og innsikt. Det kan være en styrke i en vanskelig gravesak: Journalisten kjenner forholdene og har mye faktainformasjon. Nærheten gjør det også lettere å fange opp saker, fordi journalisten ferdes mye ute på ulike arenaer i lokalsamfunnet og møter mennesker på deres hjemmebane. «Den tiden du bruker til å snakke uformelt med folk, er svært verdifull. Den fører til nye tips, og du får knyttet viktige kontakter», sier en av journalistene jeg har intervjuet. Flere av informantene understreker at en god lokaljournalist sitter minst mulig inne på kontoret, men har evne til å fange opp det som skjer, snakke med folk og skape et godt og bredt nettverk.

Lamark og Morlandstø (2019b, s. 221) argumenterer for at journalister i lokale medier har bedre forutsetninger enn de nasjonale til å komme i kontakt med folkemeninga. «Lokalmediene er tettere på sitt publikum

og har dermed bedre mulighet til å fange opp meninger og synspunkter og formidle dette videre til de som styrer», skriver de. Innholdsanalyser viser at lokaljournalister snakker med et bredere spekter av kilder enn det vi finner i de store mediene. Ikke minst kommer grasrota; vanlige mennesker som ikke representerer verken posisjoner eller roller, oftere til orde i de lokale mediene (Mathisen & Morlandstø, 2019). Waschkova Cisařova (2017) understreker nærhet som et viktig aspekt i forbindelsen mellom lokale journalister og lokalt publikum. Hun anvender begrepene *closeness* og *proximity* og påpeker at dette ikke bare handler om fysisk nærhet, men også om psykologisk tilknytning. Både sted, varighet og følelser inngår i denne nærheten.

Idealet for lokaljournalistene, både i mine intervju og i andres studier, synes klart å være mest mulig ute i felt. Samtidig problematiserer de journalistene jeg har intervjuet, at de ikke får så mye tid som de skulle ønsket til å være ute. Ytre faktorer, som begrenset med ressurser og høye produksjonskrav, fører til mer skrivebordsarbeid enn de ønsker. «Det er en evig svøpe. Produksjonspresset er stort, å være ute er tidkrevende, og det blir for lett å ringe autoritetspersoner og bruke dem som kilde», sier en av journalistene. Nyere studier viser at det lages mer skrivebordsjournalistikk enn før (Jerónimo et al., 2020). Den digitale logikken fører til en dreining fra samfunnsnytte til markedsvennlige klikkvinnere i vurderinga av nyhetsverdige saker, noe som svekker det lokale oppdraget (Olsen, 2018).

En profesjon er avhengig av tillit fra sine omgivelser. Flere journalistikkforskere mener synkende tillit er en av de største utfordringene journalistikken møter i dag (bl.a. Fink, 2019). Her skal det påpekes at Norge gjerne omtales som et tillitssamfunn, der tilliten til både mediene og andre samfunnsinstitusjoner er høyere enn i mange andre land. Og lokaljournalister scorer høyt på tillitsmålinger: Reuters Institute's *Digital News Report 2021* viser at 80 prosent av innbyggerne i Norge har tillit til lokalmediene sine, og det er høyere enn andre land (Newman et al., 2021). Og det er nettopp nærheten den lokale journalisten har til kilder, samfunnsaktører og kilder som bidrar til tillit. Det gir igjen lettere tilgang til og innsikt på arenaer der andre journalister kan ha vanskeligere for å slippe til. Det kan være lettere å stole på en journalist man kjenner, og som man har møtt før. En av journalistene jeg har intervjuet, mener

lokaljournalister på mange måter har et bedre utgangspunkt for å drive kritisk og undersøkende journalistikk enn riksmidlene, nettopp fordi de er der folk er. «Nærheten kan gjøre det enklere å fange opp saker», sier informanten. Her er også tillitsaspektet viktig: Det kan føles tryggere og lettere å slippe til en journalist man kjenner eller har en relasjon til. Tillit beskrives som en kvalitet ved den lokale journalistikken, der lokaljournalisten er bindeledd mellom makta og innbyggerne. Høy grad av *shoe-leather reporting* bidrar til å bygge denne formen for tillit langt bedre enn kjaspe telefonintervju (Lamark & Morlandstø 2019a, s. 194).

Lokaljournalistene opplever også at nærheten krever at de må være ekstra etterrettelig, grundig og nøyaktig i det de formidler. En av dem sier: «Du blir mye fortere felt på feil og unøyaktigheter, du har ikke råd til å slurve mye før du mister troverdighet. Det er mange som sitter nært saken og kjenner den godt». Slurv med faktakontroll går på troverdigheten løs og skader tilliten, både til den enkelte journalisten som profesjonsutøver og til redaksjonen som helhet. Dette er et ansvar journalistene kjenner på. Flere påpeker at de har et viktig ansvar for å opptre ordentlig i sitt møte med mennesker, kanskje særlig i mer vanskelige og kritiske saker. En av dem sier: «Jeg må være etterrettelig og stå for det jeg skriver, uansett om det er positivt eller negativt vinklet».

Et sentralt spørsmål er også om den lokale høvelighetslogikken rommer en egen «nærhetsetikk», der nærheten får betydning for hvordan det profesjonelle skjønnet anvendes i etiske vurderinger. Flere av informantene bringer konkrete eksempler på at den lokale redaksjonen har gjort etiske vurderinger som avviker fra riksmidlene, for eksempel knyttet til identifisering i kriminalsaker og varsomhet ved ulykker. «Du kommer ikke unna at det er annerledes», sier en av informantene og beskriver hvordan riksmidlene kan komme inn i et lokalsamfunn, dekke en sak, forlate stedet uten å måtte forholde seg til menneskene som er berørt, mens lokaljournalistene blir igjen og må forholde seg til de involverte også i etterkant. En annen sier:

Du skal stå til rette for det, ansikt til ansikt, neste dag og neste uke. Så jeg tror sikkert vi i en del saker kunne vært mer kritiske og hardtslående hvis vi hadde hatt mer distanse til dem det angår. Men om det er en styrke eller svakhet, det kan en jo diskutere. Nærheten skjerper også helt klart kravet til presisjon.

Det å bruke sitt profesjonelle skjønn til å vurdere konsekvenser for dem det angår, er på ingen måte ubetinget negativt. Å ta hensyn kan også være en styrke, som kan bidra til at lokaljournalister vedlikeholder tilliten de er avhengige av.

Konklusjon: Lær av lokaljournalistikken

Utgangspunktet for denne artikkelen er Paul Bjerkes utsagn «Lær av lokaljournalistikken». Jeg har utforsket høvelighetslogikken som preger lokaljournalistikken, og diskutert både muligheter og utfordringer i profesjonsutøvelsen. Den lokale høvelighetslogikken er preget av et delt, og til dels motsetningsfylt, samfunnsoppdrag. Profesjonsutøvelsen skjer i spenninga mellom å være en lokalpatriot og en uavhengig kritisk gransker. Sterke kollektive forventninger om å være en patriotisk samfunnsbygger, nærhet og i noen tilfeller tette bånd og relasjoner til aktører i lokalsamfunnet oppleves tidvis som begrensninger. Lokaljournalisten møter et krysspress av ulike forventninger, der ytre forventninger utfordrer verdiene innad i profesjonen.

Lokaljournalisten må i større grad forholde seg til konsekvensene av sin journalistikk. Hun møter lokalpolitikeren eller næringslivslederen som er blitt gjenstand for kritiske saker på butikken dagen etter, og må se dem i øynene. Det kan gjøre det mer utfordrende å fylle en kritisk rolle. Innholdsanalyser viser også en lavere andel kritisk og undersøkende journalistikk i små redaksjoner (Mathisen, 2013; Mathisen & Morlandstø, 2019). Samtidig kan denne nærheten gi grunnlag for en empatisk og nyanisert profesjonsrolle, der journalisten balanserer ulike hensyn i krevende og kritiske saker. Som Bjerke påpeker (2011, s. 233): «Det kan gi grunn til å være mer ydmyk i sin yrkesutøvelse. Det går an å være kritisk, uten å være uhøflig.»

Nærhet og kjennskap gir ofte tillit, tilgang og innsikt. Paul Bjerke kritiserer journalistprofesjonen for å være maktarrogant og for ha fjernet seg fra det publikum den selv mener å tjene. Lokaljournalister er gjerne i tettere kontakt med et bredere felt av samfunnet enn den omgangskretsen de har privat. Innholdsanalyser bekrefter også at lokaljournalister intervjuer et bredt spekter av kilder. Lokaljournalisten kan ha et godt utgangspunkt

til å tolke og forstå strømninger og spenninger i samfunnet. En viktig kvalitet ved lokaljournalisten er utegående virksomhet og møtet med levende mennesker. Her ligger også et viktig læringspotensial for journalister i større redaksjoner: La terskelen være lav for å ta på skoene, pakk ned skriveblokk, opptaker og kamera og oppsøk skipsverftet, avfallstorget, idrettshallen og bingolokalet. Snakk med alle slags typer mennesker. Det kan gi viktige og spennende perspektiv på nyhetsformidlinga.

Yrkesrollen som lokaljournalist innebærer muligheter, utfordringer og til dels vanskelige skjønsmessige vurderinger, slik yrkeslivet er for alle journalister. Digitaliseringa har endret den journalistiske arbeidsprosessen, og det har skjedd ei omfattende utvikling i årene etter at jeg gjennomføre mine intervju. Informasjon kan skaffes via et tastetrykk, og gjør det enklere for journalisten å kvalitetssikre research og drive faktasjekk. Det er lett å nå kilder gjennom Messenger og sosiale media. Sosiale medier bringer også med seg et hav av tips, ideer og tilfang av saker. På mange måter har digitaliseringa forenklet arbeidshverdagen for journalister, og gir alle journalister nye muligheter til å være tett på folkemeninga og sitt publikum. Nye måter å måle lesing og trafikk på gir også redaksjonene en presis informasjon om hva publikum foretrekker å lese.

Men digitalisering og økt kommersialisering fører også til mer skrivebordsjournalistikk og mindre oppsøkende virksomhet (Olsen, 2018; Jerónimo et al., 2020). Noe av det mest essensielle ved lokaljournalistikken ligger i forbindelsen til det fysiske stedet, i den geografiske komponenten. Ei utvikling der lokaljournalisten i større grad tyr til telefon og pc i steder for å kle på seg ytterklær og sko, bidrar til å svekke både den lokale forankringa og den følelsesmessige tilknytninga lokaljournalistikken har i forhold til sin omverden. Lokaljournalistens viktigste kapital ligger i nærhet, synlighet, tillit og brede kontaktflate. Lokalredaksjonenes legitimitet ligger i den lokale forankringa. Den er det viktig å ta vare på og utvikle videre, spesielt i den fragmenterte medieoffentligheten.

Referanser

- Ali, C. (2017). *Media localism. The policies of place*. University of Illinois Press.
 Aubert, V. (1971). *Sosiologi*. Universitetsforlaget.

- Bjerke, P. (2009). *Refleks eller refleksjon? En sosiologisk analyse av journalistisk profesjonsmoral* [Doktorgradsavhandling]. Universitetet i Oslo.
- Bjerke, P. (2011). *Journalistikkens vekst – og fall? Om journalistisk profesjonsmakt*. IJ-forlaget.
- Cook, T. E. (1998). *Governing with the news: The news media as a political institution*. University of Chicago Press.
- Costera Meijer, I. (2010). Democratizing journalism? *Journalism Studies*, 11(3), 327–342. <https://doi.org/10.1080/14616700903500256>
- Engan, B. (2016). *Bindeledd og grensesnitt. Lokalavisen som formidler av stedlig identitet, institusjonell politikk og medborgerkultur* [Doktorgradsavhandling]. Nord Universitet.
- Fink, K. (2019). The biggest challenge facing journalism: A lack of trust. *Journalism*, 20(1), 40–43. <https://doi.org/10.1177/1464884918807069>
- Freidson, E. (2001). *Professionalism: The third logic*. Polity Press.
- Grimen, H. & Molander, A. (2008). Profesjon og skjønn. I A. Molander & L. Terum (Red.), *Profesjonsstudier* (s. 179–196). Universitetsforlaget.
- Halvorsen, L. J. & Bjerke, P. (2019). All seats taken? Hyperlocal online media in strong print newspaper surroundings: The case of Norway. *Nordicom Review*, 40(2), 115–128.
- Hess, K. & Waller, L. (2017). *Local journalism in a digital world*. Palgrave.
- Hovden, J. F. (2008). *Profane and sacred: A study of the Norwegian journalistic field*. University of Bergen.
- Høst, S. (2005). Det lokale avismønsteret: Dekningsområder, mangfold og konkurranse 1972–2002. Institutt for journalistikk.
- Jerónimo, P., João C. C. & Gradim, A. (2020). Are we close enough? Digital challenges to local journalists. *Journalism Practice*. <https://doi.org/10.1080/17512786.2020.1818607>
- Lamark, H. & Morlandstø, L. (2002). *Hederlig menneske, god journalist*. IJ-forlaget
- Lamark, H. & Morlandstø, L. (2014). Mulighetenes tyranni. I L. Morlandstø & A. Krumsvik (Red.), *Innovasjon og verdiskaping i lokale medier* (s. 231–254). Cappelen Damm.
- Lamark H. & Morlandstø, L. (2019a). Kvaliteten bor i mellomrommene. I B. R. Mathisen & L. Morlandstø (Red.), *Blindsoner og mangfold – en studie av journalistikken i lokale og regionale medier* (s. 179–200) Orkana Akademisk.
- Lamark, H. & Morlandstø, L. (2019b). Snakker journalister fortsatt med folk? I P. Bjerke, B. K. Fonn & B. R. Mathisen. (Red.), *Journalistikk, profesjon og endring* (s. 217–240). Orkana Akademisk.
- Lee-Wright, P., Philips, A. & Witschge, T. (2012). *Changing journalism*. Routledge.
- Lindén, C.-G., Hujanen, J. & Lehtisaari, K. (2019). Introduction: Hyperlocal media in the Nordic region. *Nordicom Review*, 40(2), 3–13. <https://doi.org/10.2478/nor-2019-0024>

- March, J. G. & Olsen, J. P. (1989). *Rediscovering institutions: The organizational basis of politics*. Free Press.
- Mathisen, B. R. (2010). *Lokaljournalistikk – blind patriotisme eller kritisk korrektiv?* IJ forlaget.
- Mathisen, B. R. (2013). *Gladsaker og suksesshistorier – en sosiologisk analyse av local næringslivsjournalistikk i spenning mellom lokalpatriotisme og granskningsoppdrag* [Doktoravhandling]. Universitet i Nordland.
- Mathisen, B. R. (2022). *Journalism between disruption and resilience: Reflections on the Norwegian experience*. Routledge.
- Mathisen, B. R. & Morlandstø, L. (Red.). (2018). *Lokale medier. Samfunnsrolle, offentlighet og opinionsdanning*. Cappelen Damm Akademisk.
- Mathisen, B. R. & Morlandstø, L. (Red.). (2019). *Blindsoner og mangfold – en studie av journalistikken i lokale og regionale medier*. Orkana Akademisk.
- Newman, N., Fletcher, R., Schulz, A., Andi, S., Robertson, C. T. & Nielsen, R. K. (2021). *Reuters Institute Digital News Report 2021*. Reuters Institute for the Study of Journalism.
- Nielsen, R. K. (Red.). (2015). *Local journalism. The decline of newspapers and the rise of digital media*. I.B. Taurus.
- Nygren, G. (2014). Multiskilling in the newsroom: De-skilling or re-skilling of journalistic work? *The Journal of Media Innovations*, 1(2), 76–96.
- Nygren, G. (2019). Local media ecologies. Social media taking the lead. *Nordicom Review*, 40(2), 51–67. <https://doi.org/10.2478/nor-2019-0026>
- Nygren, G. (2020). De-professionalization and fragmentation: Challenges for local journalism in Sweden. I A. Gulyas & D. Baines (Red.), *The Routledge companion to local media and journalism* (s. 158–166). Routledge.
- Nygren, G. & Tenor, C. (2020). *Lokal journalistik. Nära nyheter i en global värld*. Studentlitteratur.
- Olsen, K. S. (2018). *Tradisjonsforankra og digitaldreide journalister. En hverdagssosiologisk studie av norsk lokaljournalistikk i en brytningstid* [Doktorgradsavhandling]. Nord Universitet.
- Ottosen, R. (2004). *I journalistikkens grenseland: Journalistrollen mellom marked og idealer*. IJ-forlaget.
- Sjøvaag, H. (2018). Journalistikkens attraksjon til makten. Politisk kildemangfold i norske nyhetsmedier. *Norsk Medietidsskrift*, 25(2), 1–18. <https://doi.org/10.18261/issn.0805-9535-2018-02-02>
- Skogerbø, E. & Karlsen, R. (2021). Media and politics in Norway. I E. Skogerbø, Ø. Ihlen N. N. Kristensen & L. Nord (Red.), *Power, communication and politics in the Nordic countries*, (s. 91–112). Nordicom.
- Skogerbø, E. (2020). A history of local media in Norway. I A. Gulyas & D. Baines (Red.), *The Routledge companion to local media and journalism* (s. 54–62). Routledge.

- Smyrnaio, N., Marty, E. & Bousquet, F. (2015). Between journalistic diversity and economic constraints: Local pure players in southern France. I R. K. Nielsen (Red.), *Local journalism – the decline of newspapers and the rise of digital media* (s. 165–184). I.B. Tauris.
- Waschková Císařová, L. (Red.). (2017). *Voice of the locality: Local media and local audience*. Munipress.
- Williams, A., Harte, D. & Turner, J. (2015). The value of UK hyperlocal community news. *Digital Journalism*, 3(5), 680–703. <https://doi.org/10.1080/21670811.2014.965932>
- Ørsten, M. (2005). Nyhedsinstitutionen: Et ny-institutionelt perspektiv på den medierede politiske kommunikation. *Økonomi & Politik*, 78(3), 13–28.

